

Референдум-2022

УЧАСТИЕ КАЗАХСТАНЦЕВ В УПРАВЛЕНИИ ГОСУДАРСТВОМ РАСШИРИТСЯ

Ерлан КАРИН,
Государственный секретарь Республики Казахстан

Навигация по конституционным поправкам

Президент Касым-Жомарт Токаев подписал Указ о назначении на 5 июня республиканского референдума по проекту изменений и дополнений в Конституцию страны. Предстоящая конституционная реформа – важный шаг в реализации Президентской программы политических реформ, изложенной в его мартовском Послании народу Казахстана.

Проект изменений и дополнений в Конституцию разработан ведущими учеными-правоведами и конституционалистами и получил положительное заключение Конституционного совета. Проект конституционных поправок основан на запросах граждан и реализуется в интересах всего общества.

Все изменения и дополнения в Конституцию взаимосвязаны и подчинены единой цели – создать правовую базу для:

1. окончательного перехода от суперпрезидентской модели к президентской республике;
2. перераспределения ряда властных полномочий;
3. усиления роли и повышения статуса Парламента;
4. расширения участия населения в управлении страной;
5. усиления механизмов за-

щиты прав граждан.

Проект Закона Республики Казахстан «О внесении изменений и дополнений в Конституцию Республики Казахстан» был официально опубликован в республиканских печатных СМИ 6 мая.

Для непосвященного человека возможно будет очень сложно с ориентироваться в многочисленных поправках, увидеть разницу между старой и новой редакцией Конституции. Поэтому, для удобства ознакомления с этими поправками, они разбиты на крупные блоки вносимых изменений

и дополнений, с указанием конкретных пунктов и статей Конституции.

Окончательный переход от суперпрезидентской модели к президентской республике

Конституционная реформа сформирует оптимальный баланс отношений между ветвями власти, обеспечит максимальную равноудаленность института президентства.

→ 3 стр.

Құрметті мәдениет саласының қызметкерлері мен ардагерлері!

Сіздерді кәсіби мерекелеріңіз – Мәдениет және өнер қызметкерлері күнімен шын жүректен құттықтаймыз!

Сіздер қаламыздың әлеуетін арттыруда халықты өрелі өнермен сусындатып, рухани байлықты толықтыруда және игі дәстүрлерді жалғастыруда аянбай еңбек атқарып келесіздер!

Қаламыздың өнері мен мәдениетіне сүбелі үлес қосып, осы саланың мерейін көтеріп жүрген Сіздерге айтар алғысымыз көп. Киелі өнер жолында қаламызды елге танытып, биік тұғырдан көрсетіп жүрген баршаңызға зор денсаулық, отбастарыңызға амандық, еңбектеріңізге шабыт, жаңа шығармашылық ізденістер тілейміз!

Бұл мереке туған жеріміздің рухани дамуына және бай мәдени мұрамызды дәріптеуге зор үлес қосып жүрген жандарды біріктірген, шығармашылық адамдарына деген айрықша құрметтің белгісі, әрбір мәдениет қызметкері үшін ерекше күн. Ал мәдениет қызметкерлері – айналасын думанға бөлей білетін сан қырлы талант иесі және жан дүниесі бай, нағыз өз ісінің майталман шебері ретінде өнерге берілген азаматтар. Сондықтан халыққа үздік мәдени қызмет көрсетіп жүрген мәдениет қызметкерлері мен сала ардагерлерін әрдайым мақтан етеміз.

Мәдениет және өнер қызметкерлерінің күні – музей, кітапхана, театр, филармония, мәдениет үйлері қызметкерлерінің ғана емес, сонымен қатар сала ардагерлерінің, жалпы өнерсүйер қауымның шығармашылық мерекесі. Сіздердің еңбектеріңіз қашанда халықтың көз алдында, елді ұлттық мәдениеттің қайнарына сусындатып, ондағы ең асылды көре білесіздер, адамдарға мереке және көтеріңкі көңіл-күй сыйлайсыздар.

Мерекелеріңіз құтты болсын! Кәсіби шығармашылық табыстар мен жаңа жетістіктер тілейміз! Рухи биік халықтың руханиятына қосар үлестеріңіз қомақты, әр еңбек күндеріңіз сәтті, шығармашылық жетістіктерге толы болсын! Мәдениет пен өнеріміз өркендей берсін!

Алдағы уақытта да туған еліміздің мәдениеті мен өнерін өзгерлерге дәріптеп, дақын асқақтата берулеріңізге тілектеспіз. Өрқашанда өнердің ақ туын берік ұстап, халыққа қызмет жасайтындарыңызға зор сенім білдіреміз. Шығармашылық жаңа ізденістер, өнер жолында жаңа табыстар тілейміз!

Тілектес ДОСАЕВ,
Қаражал қаласының әкімі.

Зәмзагүл ОСПАНОВА,
қалалық мәслихат хатшысы.

Уважаемые работники и ветераны культуры!

Примите искренние поздравления с Вашим профессиональным праздником – Днем работника культуры!

Это праздник объединяет всех, кто вносит большой вклад в духовное развитие наших сограждан, кто сохраняет культурные ценности. В этот день чествуют музыкантов, артистов, работников музеев, библиотек, Домов культуры, школ искусств. Вы создаете праздник людям, помогаете отвлечься от будничной суеты и насущных проблем, делаете нашу жизнь гармоничной и яркой.

Мы гордимся тем, что в нашем городе живут и трудятся замечательные представители этой профессии. Благодаря вам наш город живет интересной и насыщенной жизнью. Жители имеют возможность посещать различные культурные мероприятия, библиотеки, концертные программы.

От всей души желаем вам вдохновения, новых успехов в вашем интересном труде, неисчерпаемой энергии, полета творческой фантазии. Будьте здоровы и счастливы вы и ваши близкие, а в семьях царит гармония и любовь! Пусть ваша деятельность приносит удовольствие людям и вам самим! С праздником!

Тлектес ДОСАЕВ,
аким города Каражал.

Замзагуль ОСПАНОВА,
секретарь городского
маслихата.

Жағымды жаңалық

АУРУХАНА ЛИЦЕНЗИЯ АЛДЫ

Басың ауырып, балтырың сыздай қалса, көрінетін дәрігер, арнайы маман таппай қиналғаннан қиын нәрсе жоқ. Мұндай жағдай Жәйрем кенті тұрғындарының басынан өтіп келеді. Тіпті, бір жапырақ анықтама алу үшін Қарағанды мен Жезқазғанға сабылатын кез аз емес.

Жәйремдіктер енді бұдан құтылатын болды. Кент ауруханасының басшысы, медицина ғылымдарының кандидаты Серік Орынбасаровтың бастамасымен аурухана психиатрия және наркология саласында медициналық қызметті жүзеге асыруға лицензия алды. Енді кенттегі емдеу ошағында психиатр мен нарколог мамандар медициналық тексеру өткізіп, анықтама беруді жүзеге асыра алады.

– Біздің аурухана жақын арада осы бағыттағы жұмыстарды жүргізуге кіріседі. Бұл көптен күткен жаңалық еді, бұл – кентіміздің барлық тұрғындары үшін үлкен қуаныш, – дейді білікті дәрігер Серік Орынбасарұлы.

Иә, енді Жәйрем жұртшылығы Қарағандыға, Жезқазғанға барып, уақыты мен қаржысын шығындамайды. Осындай мүмкіндікке қол жеткізген жерлестеріне тұрғындар дән риза.

Өз тілшімізден.

БАСПАСӨЗ-2022

Асығыңыз, ағайын!

Аймақтық «Қазыналы өңір» газетіне 2022 жылдың II жартыжылдығына жазылу науқаны жалғасуда.

Жеке жазылушылар үшін:
6 айға – 1200 теңге

Заңды тұлғалар үшін:
6 айға – 3750 теңге

Поспешите, друзья!

Продолжается подписная кампания на II полугодие 2022 года на региональную газету «Қазыналы өңір».

Для физических лиц:
на 6 месяцев – 1200 тенге

Для юридических лиц:
на 6 месяцев – 3750 тенге

Құрметті ұстаздар, түлектер! Қымбатты достар!

Сіздерді «Соңғы қоңырау» мерекесімен шын жүректен құттықтаймыз!

Мектеп бітіруші түлектер, Сіздер мектеп қабырғасымен қоштаса отыра, өмірдің ең маңызды табалдырығына қадам басасыздар! Арттарыңызда – уайымсыз балалық шақ, балғын кезең, ал алдарыңызда – оқу, еңбек ету. Сіздерді білім нәрімен сусындатқан ұстаздар мен ата-аналардың еңбегін ақтау, алғыс білдірудің бірден-бір жолы – Сіздердің жүректеріңізге ұялатқан білім мен өмірлік ақылдың жемісі болмақ. Сіздер мектеп үшін емес, өмір сүру үшін оқыдыңыздар.

Қазақстанның болашағы - Сіздердің мойындарыңызда. Сіздерден бәсекеге қабілетті білім мен ақыл, ерекше көзқарас пен дағды талап етіледі. Сондықтан да әрдайым білімдеріңізді шыңдау өте маңызды. Өз мақсаттарыңызға қол жеткізу үшін жігерлі, табанды, қайсар болыңыздар. Адам өз күшіне сенгенде ғана жетістікке қол жеткізеді. Біздің мемлекет пен қоғамның дамуын ақыл-ой мен іс-әрекетті анықтайтын руханилық пен сенімсіз елестету мүмкін емес. Сондықтан да алдағы болашақта Сіздер еліміздің нағыз патриоты, алдына мақсат қойып, табысқа жете білетін қабілетті маман болады деп сенеміз.

Қымбатты түлектер!

Сіздерді қиыны мен қызығы қатар жүретін өмір күтіп тұр. Өздеріңізге сенімді болып, қиындықты жеңе біліңіздер. Әділ оқып, еңбек етіңіздер! Өз Отаның мен халқыңа адал қызмет етіңіздер! Барлық күш - жігерлеріңізді, ақылдарыңызды және жүрек жылуын өздеріңіз тұрып жатқан жердің халқына арнаңыздар!

Сәттілік және бақыт тілейміз!

Тілектес ДОСАЕВ,
Қаражал қаласының әкімі.

Зәмзагүл ОСПАНОВА,
қалалық мәслихат
хатшысы.

Уважаемые учителя, выпускники! Дорогие друзья!

От всей души поздравляем вас с праздником «Последнего звонка»!

Сегодня Вам, выпускникам, предстоит сделать один из самых важных шагов в вашей жизни, расставаясь со школой. Позади лучшие годы - беззаботное детство, юность, а впереди дальнейшая учеба, работа. Лучшей благодарностью для учителей, а также родителей, с вашей стороны будут плоды знаний и жизненной мудрости, выращенные вами из тех семян, которые они посеяли в ваших сердцах. Учились вы не для школы, а для жизни.

Будущее Казахстана - лежит на ваших плечах. Именно от Вас потребуются конкурентоспособные знания и умение, креативные взгляды и навыки. Поэтому очень важно, чтобы вы всегда совершенствовались. Будьте настойчивыми и целеустремленными в достижении своей мечты. Человек лишь тогда чего-то добивается, когда он сам чувствует свое призвание и верит в свои силы. Развитие нашего государства и общества невозможно без духовности, веры, определяющих единство мыслей и поступков. Поэтому мы ожидаем, что вы все в недалеком будущем станете истинными патриотами нашей страны, грамотными специалистами, способными самостоятельно ставить себе цели и достигать их.

Дорогие выпускники!

Вас ждет трудная, но увлекательная жизнь. Будьте уверены в себе, преодолевайте трудности, которые неизбежны в жизни. Добросовестно учитесь и работайте. Честно служите своей Родине и народу. Все свои силы, ум, жар своего сердца отдавайте людям, стране, в которой живете.

Удачи вам и счастья!

Тлектес ДОСАЕВ,
аким города Каражал.

Замзагүл ОСПАНОВА,
секретарь городского
маслихата.

ТҮЛЕКТЕР ҰШАР КҮН ТАЯУ

Ізтай БЕЙСЕНБАЕВ

Енді бірер күннен соң өңірдегі барлық мектептерде кезекті оқу жылы аяқталып, тағы бір толқын алтын ұя мектептерінен түлеп ұшады. Біз қалалық білім бөліміне қоңырау шалып, қанша баланың мектеп бітіргелі тұрғанын және олардың алда қандай сынақтардан өтетінін сұрап білген едік.

Қалалық білім бөлімі оқу-әдістемелік бөлімінің меңгерушісі Аманкүл Әбдішеваның айтуынша, оқу ошақтарынан биыл 414 оқушы түлеп ұшқалы тұр. Олардың 148-і 11-сыныпты бітіретіндер болса, 266-сы 9-сыныпты бітіретін оқушылар. 11-сынып бітіретін түлектердің 131-і қазақтілді сынып оқушылары.

Қала бойынша 7 түлек «Алтын белгі» төсбелгісіне, 10 түлек – «Үздік аттестатқа» үміткер. Сондай-ақ, 9 сыныпты тәмамдағалы тұрған оқушылардың 205-і қазақ сыныбында оқитындар. Мектеп бойынша «Алтын белгі» мен «Үздік аттестатқа» үміткердің басымы көпшілігі осы қазақтілді сыныптардың үлесінде.

– Биылғы оқу жылы әдеттегідей 25 мамырда аяқталады. Бұдан әрі оқушыларды қорытынды аттестациялау жүргізіледі. Оның мерзімдері де ҚР Білім және ғылым министрлігінің бұйрығымен бекітілді. Атап айтсақ, 9 (10) сынып білім алушыларының қорытынды бітіру емтихандары – 28 мамыр-6 маусым аралығы; 11 (12) сынып білім алушыларының мемлекеттік бітіру емтихандары – 27 мамыр-10 маусым аралығы болып белгіленді, – дейді Аманкүл Шыныбайқызы.

Ол сондай-ақ, өңірдегі білім беру ошақтарында жазғы мек-

тептердің де кестеге сай жұмыс істейтінін айтып өтті.

Мамырдың 26-сы мен маусымның 7-сі аралығында Қаражал қаласы мен Жәйрем кентіндегі мектептерде «Жазғы мектеп» жұмыс істейтін болады. Қаражал қаласындағы №1 мектептің базасында №3 және №7 мектептің оқушылары бірге оқытылса, №5 және 6 мектептердің оқушылары өздерінің білім беру ошақтарында оқитын болады. Сондай-ақ, Жәйрем кентіндегі №10, 11, 30 мектептерде де оқушылар өз мектептерінде оқиды. «Жазғы мектеп» оқушылардың үлгерімін жетілдіру және пандемия уақытында қалып қойған мектеп бағдарламаларын толықтыру мақсатында ұйымдастырылып отыр. «Жазғы мектептердегі» сабақ уақыты Қаражал қаласында сағат 8.00-де басталса, Жәйрем кентіндегі оқушылар партаға сағат 9.00-де отырады. Сабақ екі ауысымда оқытылады.

21 мамыр – Мәдениет және өнер қызметкерлері күні

Гүлнұр САТАНОВА,
қалалық ішкі саясат, мәдениет, тілдерді дамыту және спорт бөлімінің басшысы:

«ЖЕТІСТІКТЕР ЖЕТЕРЛІК, ЖОСПАР ДА АУҚЫМДЫ»

Бүгін еліміздің мәдениет және өнер саласының қызметкерлері өздерінің төл мерекелерін атап өтеді. Осынау мәртебелі мамандық иелерінің атқарар жұмысы да, көрсетер нәтижесі де, халыққа ұсынар жаңалығы да мол. Олар елдің мәдениет және өнер саласындағы жауһарлар дүниелерден рухани сусындауы жолында жүйелі жұмыс жүргізіп, ауқымды жобаларды жүзеге асырып келеді. Оны осы салаға жауапты мемлекеттік мекеменің басшысы Гүлнұр САТАНОВА-МЕН болған әңгімеден айқын аңғаруға болады.

– Мереке құтты болсын, Гүлнұр Рахымжанқызы.

– Рақмет. Мәдениет пен өнер – елге ортақ дүние. «Ел іші – өнер кеніші» деген тәмсіл бекер қалыптаспаған ғой. Бүгінде елге танымал өнер тарландарының бәрі сол елдің ішінен шыққан. Біздің жұмыс – соны үйлестіру ғана.

– Жөн екен. Ал онда сол үйлестірген істеріңіздің елге үлгі етерлігін саралап шықсаңыз. Жалпы өткен жылды қалай қорытындыладыңыздар?

– Өңірдегі мәдениет саласының жұмысы кең әрі ауқымды. Мәдени-сауық орталықтарының үйірмелері халыққа қалтқысыз қызмет етіп келеді. Осы тұрғыдан алғанда жетістігіміз жетерлік. Алдағы жұмыс одан да ауқымды. Оңтайлы сәтті пайдаланып, былтырғы жылдың басты жетістіктерінен саралап өтейін.

Өздеріңізге мәлім, өткен жыл мерекелі де берекелі жыл болды. Еліміз Тәуелсіздіктің 30 жылдығын атап өтті. Елді екі жылы бойы қыспаққа алған пандемия құрсауынан құтылды. Содан бері де онлайнмен «шегенделіп» қалған өнер иелері қанатын кең жайып, құлашын алысқа сермеді. Басты мереке – Тәуелсіздік мерейтойына орайластырып өткізген шараларымыз бір төбе. Бұған қаладағы клубтық құрылымдар өнерлі өрендерден бастап, өңірдегі өнерді серік еткендердің басын қосып, айшықты тақырыптық кештер мен ауқымды бағдарламалар өткізді. Республика, облыс көлемінде өткізілген осындай іс-шараларға да белсене қатысып, биік белестерді бағындырдық.

Өткен жылғы тағылымды шараның бірі облыстық «Сарыарқаның көшпелі мәдениеті-2021» этнофестивалі болды. Бұған мәдени-сауық орталықтары мен қала мекемелерінің қызметкерлері белсене қатысты. Ұлттық нақышпен безендірілген екі киіз үй қаладағы жасыл алаңға тігілді. Бір киіз үй қазақтың ұлттық дастарханына арналса, екіншісі ұлттық қолөнер жәдігерлерімен жабдықталды. Қазан-ошақ қойылып, алтыбақан құрылды. Фестиваль аясында театрландырылған қойылым көрсетіліп, қыз бен жігіт айтысы өтті. Текемет басу дәстүрі көрсетілді. Киіз үйде «Қымызмұрындық» салты бейнеленді. Жалпы, бұл фестиваль көрерменді ұлттық мұралармен сусындатты. Рухани жаңғыртты.

– «Рухани жаңғыртты» деп қалдыңыз ғой, осы «Рухани жаңғыру» бағдарламасы аясында өңірде қандай мәдени шаралар жүзеге асырылды?

– «Рухани жаңғыру» бағдарламаларын жүзеге асыру аясында өңірдің мәдени-демалыс орталықтарына арналған жоспар бекітілді. Соған сәйкес, түрлі тақырыптық іс-шаралар өткізілді. Мәселен, «Әсия апаның құрақ көрпелері» тақырыбымен өткен онлайн таныстырылым ұлттық қолөнер түрлерін насихаттауға арналды.

Жалпы, 2021 жылы «Рухани жаңғыру» бағдарламасы аясында ұлттық құндылықтарды жаңғырту мақсатында көптеген байқаулар мен танымдық кештер, шығармашылық өнер сайыстары өткізілді. Соның бірі – «Дәстүр мен мәріп» жобасы. Осы жоба арқылы біз қазақтың салт-дәстүрлерін, ұлт-

тық қолөнерін жаңғыртып, оларды жас ұрпаққа қолдан келгенінше насихаттай алдық.

– Этномәдени орталықтармен жұмыс қалай жүргізілуде?

– Бұл бағытта да ауыз толтырып айтарлықтай жұмыстар бар. Негізі өңірде өткізілетін кез-келген мәдени-көпшілік жұмыстарға этномәдени орталықтар кеңінен тартылады. Ал, 22 Наурыз, 1 Мамыр, Тәуелсіздік күні сияқты мерекелерде олар аса белсенділік танытады. Жалпы, этномәдени бірлестіктермен өзара іс-қимыл, халық дәстүрлерін, әдет-ғұрыптары мен мерекелерін жаңғырту және дамыту бойынша ауқымды шаралар атқарылуда. Қаражал қаласында онлайн режимде түрлі ұлт өкілдерін құттықтау чөлленджі ұйымдастырылды. Алғыс айту күніне орай «Рахмет саған – Туған ел» іс-шарасы өткізілді. Ал, Жәйремде онлайн режимде түрлі ұлттардың өзіне тән ерекшеліктерін зерттеу чөлленджі өткізілді. «Менің туған еліме мың алғыс!» тақырыбында түрлі ұлт өкілдерінің шығармашылық чөлленджі жарияланды.

– Соңғы сауал, мәдениет және өнер ошақтарының материальдық-техникалық базасы қандай деңгейде? Жаңғырту, жаңарту жұмыстары жүріп жатыр ма?

– Әрине, онсыз болмайды ғой. Мәдениет және өнер мекемелеріне жыл сайын ағымдағы жөндеулер жүргізіліп келеді. Биыл да ағымдағы жөндеу жұмыстары жоспарға сәйкес жүргізілетін болады.

– Төл мерекені қалай атап өткелі отырсыздар?

– Әдеттегідей, айшықты мәдени шаралар өтетін болады. Мәдениет және өнер саласы қызметкерлерінің үздіктері марапатталады. Жалпы, елге қызық пен қуаныш сыйлап жүрген өнерлі жандар өз еңбектерінің әділ бағасын алады.

– Әңгімеңізге рахмет!

Сұхбаттасқан
Ізтай БЕЙСЕНБАЕВ.

ҚАРАҒАНДЫ ОБЛЫСЫНДА ҮЛГІЛІ ОТБАСЫ ТАҢДАЛАДЫ

Қарағанды облысында «Мерейлі отбасы» ұлттық конкурсының аудандық және қалалық кезеңдері жарияланады, оның аясында ең үлгілі отбасы таңдалады.

Аталған кезеңге құжаттарды қабылдау ағымдағы жылғы 15 мамырдан бастап 15 маусым аралығында, өңірлік комиссиялардың отырыстары ағымдағы жылғы 15-30 маусым аралығында өтеді.

Бұл кезеңде 1-15 шілде аралығында жоспарланған облыстық кезеңде іріктеуден өтетін 2 отбасы таңдалады.

Облыстық кезеңнен кейін комиссия «Мерейлі отбасы» ұлттық конкурсының лауреаты болатын бір отбасын таңдайды.

Конкурсқа қатысуға отбасы мүшелерінің еңбек, спорт, зияткерлік, шығармашылық, ғылыми жетістіктері бар, сондай-ақ қоғамдық пайдалы қызметке белсенді қатысатын отбасылар жіберіледі.

Қосымша ақпарат алу үшін 8(705)241-39-32 нөмірі бойынша хабарласаңыздар болады.

В КАРАГАНДИНСКОЙ ОБЛАСТИ ВЫБЕРУТ ОБРАЗЦОВУЮ СЕМЬЮ

В Карагандинской области объявляется районные и городские этапы Национального конкурса «Мерейлі отбасы», в рамках которого выберут самую образцовую семью.

Прием документов на указанный этап пройдет с 15 мая по 15 июня т.г., заседания региональных комиссий пройдут с 15 по 30 июня т.г.

На данном этапе будет выбрано по 2 семьи, которые далее пройдут отбор уже на областном этапе запланированного в период с 1 по 15 июля.

После проведения областного этапа комиссией будет выбрана одна семья, которая станет Лауреатом Национального конкурса «Мерейлі отбасы»

К участию в конкурсе допускаются семьи, члены которых имеют трудовые, спортивные, интеллектуальные, творческие, научные достижения, а также участвуют в общественно полезной деятельности.

За дополнительной информацией вы можете обратиться по номеру 8(705)241-39-32.

УЧАСТИЕ КАЗАХСТАНЦЕВ В УПРАВЛЕНИИ ГОСУДАРСТВОМ РАСШИРИТСЯ

(Конец. Начало на 1 стр.).

Статья 43 Конституции дополняется пунктом 3, который устанавливает, что Президент Республики на период осуществления своих полномочий не должен состоять в политической партии. Исходя из этой же логики данный запрет распространен на председателей и судей Конституционного суда, Верховного суда и иных судов, председателей и членов Центральной избирательной комиссии, Высшей аудиторской палаты республики (новая редакция пункта 2 статьи 23 Конституции).

Результатом станет повышение политической конкуренции, создание равных условий для развития всех политических партий, самостоятельность и беспристрастность при принятии решений.

Глава государства должен выступать незыблемым гарантом равенства возможностей для всех граждан. Поэтому статья 43 Конституции дополняется пунктом 4, согласно которому близкие родственники Президента не вправе занимать должности политических государственных служащих, руководителей субъектов квазигосударственного сектора.

По предложению членов Рабочей группы исключаются нормы о праве Первого Президента избираться более двух раз подряд (новая редакция пункта 5 статьи 42 Конституции) и пункт 4 статьи 46 Конституции, гласивший, что статус и полномочия Первого Президента определяются Конституцией и конституционным законом.

Из статьи 91 Конституции исключается норма о статусе Первого Президента как Основателя независимого Казахстана (новая редакция пункта 2 статьи 91 Конституции).

Результатом конституционной реформы должно стать расширение полномочий местного государственного управления и самоуправления, осуществляемого местными представительными и исполнительными органами, ответственными за состояние дел на соответствующей территории.

Проектом предусмотрено исключение полномочий Президента по отмене либо приостановлению полностью или частично действия актов акимов областей, городов республиканского значения и столицы (новая редакция подпункта 3) статьи 44 Конституции).

Также предусматривается исключение полномочий Президента снимать с должностей акимов районов, городов, сельских округов (новая редакция пункта 4 статьи 87 Конституции).

Существенно меняется порядок обретения полномочий акимами областей, городов республиканского значения и столицы.

Согласно новой редакции пункта 4 статьи 87 Конституции теперь они будут назначаться на должность Президентом с согласия депутатов маслихатов, расположенных на территории области, или депутатов маслихатов городов республиканского значения и столицы соответственно. При этом Глава государства предлагает не менее двух кандидатур, по которым проводится голосование. Получившим согласие считается кандидат, набравший большее количество голосов депутатов, принявших участие в голосовании.

Таким образом, полномочия Президента в отношении местной власти сокращаются и концентрируются на акимах регионального уровня при значительном усилении роли маслихатов.

Перераспределение ряда властных полномочий

Президентская квота в Сенате сокращается с 15 до 10 депутатов. Причем пять из них будут предложены Ассамблеей народа Казахстана (новая редакция пункта 2 статьи 50 Конституции).

Полномочия Сената дополняются правом согласования вносимых Президентом республики кандидатур на посты председателей Конституционного суда и Высшего судебного совета (новые редакции подпункта 4) статьи 44, подпункта 2) статьи 55, пункта 4 статьи 82 Конституции).

В целом модернизируется институт конституционного контроля с учреждением Конституционного суда (вместо действующего Конституционного совета).

Конституционный суд будет состоять из 11 судей (нынешний Конституционный совет

состоит из 7 членов). Состав его формируется следующим образом: 6 судей назначаются Парламентом (по 3 судьи Мажилисом и Сенатом), 4 судей назначаются Президентом. Председатель Конституционного суда, как уже сказано выше, назначается Президентом с согласия Сената (новая редакция подпункта 1) статьи 57, подпункта 7) пункта 3 статьи 58, статьи 71 Конституции).

Счетный комитет по контролю за исполнением республиканского бюджета преобразуется в Высшую аудиторскую палату, председатель которой будет два раза в год отчитываться перед депутатами Мажилиса (новая редакция подпункта 2) статьи 53, новый подпункт 3-1) пункта 1 статьи 56 Конституции).

Институт «Государственного секретаря» преобразуется в институт «Государственного советника», который будет заниматься формированием предложений и рекомендаций Главе государства (новая редакция подпункта 19 статьи 44 Конституции).

Усиление роли и повышение статуса Парламента

В результате конституционной реформы серьезно перестроено законодательство. В результате значительно усилятся роль и повысится статус Парламента и его палат.

Как уже сказано, Сенат будет согласовывать назначение Президентом председателей Конституционного суда и Высшего судебного совета.

Также упоминалось, что Президент будет назначать не 15, а 10 депутатов Сената. Причем 5 из них – по предложению Ассамблеи народа Казахстана (новая редакция пункта 2 статьи 50 Конституции).

При этом квота Ассамблеи народа Казахстана из Мажилиса переносится в Сенат и сокращается с 9 до 5 депутатов. Соответственно, общее число депутатских мандатов в Мажилисе уменьшится со 107 до 98 (новая редакция пункта 3 статьи 50 Конституции).

Депутаты Мажилиса будут избираться по смешанной избирательной системе: по системе пропорционального представительства по территории единого общенационального избирательного округа, а также по одномандатным территориальным избирательным округам (новая редакция пункта 3 статьи 50 Конституции). Введение смешанной избирательной системы позволит в полной мере учесть права всех граждан, лучше отражать интересы избирателей.

Вводится право отзыва избирателями мандата у депутатов Мажилиса, избранных по одномандатному территориальному избирательному округу (новая редакция пункта 5 статьи 52 Конституции). В результате произойдет существенное укрепление демократических традиций и укоренение новой политической культуры, основанной на взаимной ответственности и доверии между депутатами и избирателями.

Расширяется компетенция Мажилиса, усиливается парламентский контроль за качеством исполнения республиканского бюджета. Для этого, как уже сказано, Счетный комитет по контролю за исполнением республиканского бюджета преобразуется в Высшую аудиторскую палату, председатель которой должен два раза в год отчитываться перед депутатами Мажилиса (новая редакция подпункта 2) статьи 53, новый подпункт 3-1) пункта 1 статьи 56 Конституции). Это еще более упрочит статус Мажилиса и в целом Парламента.

С целью укрепления механизма сдержек и противовесов в политической системе и оптимизации законотворческой процедуры предлагается, чтобы Мажилис принимал законы (ранее рассматривал и одобрял законопроекты), а Сенат одобрял/не одобрял законы (ранее Сенат принимал законы) (новая редакция пунктов 4 и 5 статьи 61 и пункта 5 статьи 62 Конституции).

Конституционные законы будут приниматься Парламентом на совместном заседании палат в не менее чем двух чтениях (новая редакция статьи 53 Конституции).

Вводится особый механизм оперативного принятия законов в исключительных случаях. Законопроекты, внесенные в порядке законодательной инициативы Правительства республики в целях оперативного реагирования на условия, создающие угрозу

жизни и здоровью населения, конституционному строю, охране общественного порядка, экономической безопасности страны, подлежат рассмотрению Парламентом немедленно на совместном заседании его палат.

На период рассмотрения данных законопроектов Правительство республики вправе принимать временные нормативные правовые акты, имеющие силу закона (дополнение пунктов 2 и 3 статьи 61 Конституции).

Данный механизм рассчитан на особые жизненные обстоятельства, требующие немедленной совместной слаженной работы ветвей власти по преодолению особо опасных угроз, не предусмотрен для каждодневного применения и обеспечивается взаимной ответственностью депутатов Парламента и членов Правительства.

Расширение участия населения в управлении страной

В Основном Законе окончательно и однозначно закрепляется норма о том, что земля и ее недра, воды, растительный и животный мир, другие природные ресурсы принадлежат народу. От имени народа право собственности осуществляет государство (новая редакция пункта 2 статьи 1 Конституции).

Как уже говорилось, депутатов Мажилиса предлагается избирать по смешанной избирательной системе: по системе пропорционального представительства по территории единого общенационального избирательного округа, а также по одномандатным территориальным избирательным округам (новая редакция пункта 3 статьи 50 и пункта 1 статьи 51 Конституции).

Также появляется возможность отзыва мандата для депутатов Мажилиса, избранных по одномандатному территориальному избирательному округу (новая редакция пункта 5 статьи 52 Конституции).

Акимы областей, городов республиканского значения и столицы будут назначаться Президентом на альтернативной основе (не менее двух кандидатур) с согласия всех депутатов маслихатов региона/города (новая редакция пункта 4 статьи 87 Конституции).

Таким образом, укрепляются гарантии местного государственного управления и самоуправления, осуществляемого местными представительными и исполнительными органами, ответственными за состояние дел на соответствующей территории.

Усиление механизмов защиты прав граждан

Как уже было сказано, Конституционный совет преобразуется в Конституционный суд, который по обращениям граждан будет рассматривать на соответствие Конституции нормативные правовые акты Республики Казахстан, непосредственно затрагивающие их права и свободы, закрепленные в Основном Законе (новая редакция статей 71-74 Конституции).

Окончательно закрепляется решение об отмене смертной казни на конституционном уровне (новая редакция пункта 2 статьи 15 Конституции).

Компетенция, организация и порядок деятельности Прокуратуры будут определяться конституционным законом (новая редакция пункта 4 статьи 83 Конституции). Это должно усилить системную правозащитную деятельность и высший надзор за соблюдением законности на территории Республики Казахстан от имени государства в установленных законом пределах и формах.

Нормами новой статьи 83-1 Конституции Уполномоченному по правам человека предоставляется иммунитет и даются гарантии независимости и неподотчетности каким-либо иным государственным органам и должностным лицам при осуществлении полномочий по содействию восстановлению нарушенных прав и свобод человека и гражданина. Для этого он будет иметь право обращения в Конституционный суд.

Правовое положение и организация деятельности Уполномоченного по правам человека будут определяться конституционным законом.

Таким образом, можно с полным правом утверждать, что конституционная реформа расширит участие граждан в управлении государством и обеспечит реальную демократизацию политических процессов.

Қазақстан Республикасы Президентінің 2022 жылғы 3 наурыздағы «Әкімдердің халықпен кездесулерін өткізу туралы» №826 Жарлығын жүзеге асыру мақсатында 2022 жылғы I тоқсанда атқарылған жұмыстардың қорытындылары бойынша әкімдердің халықпен есептік кездесулері жалғасуда.

КЕНТ ТҰРҒЫНДАРЫНЫҢ САНЫ

2022 жылғы 1 қаңтардағы Жәйрем кентінің халқы – 10 943 адамды құрады, 01.10.2021 жылғы статистикалық деректермен салыстырғанда халықтың саны 41 адамға артты.

БЮДЖЕТТІҢ ІV ДЕНГЕЙІ

2022 жылға бөлінген қаражат 947 526 000 теңгені құрайды. Есеп беру кезеңінде кент бюджеті 28 611 000 теңгені құрады.

Бұл қаражат төменде көрсетілген мақсаттарға бөлінген:

- Жергілікті деңгейде мәдени-сауық орталығының қызметін қолдау – 2 414 000 теңге; (мәдени-сауық орталығының қызметкерлерінің еңбекақысы, міндетті салық төлемдері)

- Әлеуметтік көмек көрсету бөлімін қамту - 2 751 000 теңге; (әлеуметтік қызметкерлердің еңбекақысы, міндетті салық төлемдері, банктік қызметтері)

- Автомобиль жолдарының жұмыс істеуін қамтамасыз ету - 1 367 000 мың теңге; (ашық конкурс бойынша мердігерді анықтауға дейінгі екі айлық төлемі)

- Кенттегі көшелерді жарықтандыру - 2 502 200 теңге; (көше жарығы бойынша жұмсалған электр энергиясы үшін төлем)

- Жәйрем кенті әкімі аппаратының қызметін қамтамасыз ету - 19 577 000 теңге және т.б.(мемлекеттік қызметкерлердің және техникалық персоналдың еңбекақысы, міндетті салық төлемдері, ыссапар төлемдері және коммуналдық қызметтер үшін төлемдер)

Салықтық түсімдер:

2022 жылдың I тоқсанында салықтық түсімдер 11 738 500 теңгені құрап, 2021 жылдың I тоқсанымен салыстырғанда 2,9 есеге көбейді (3 989 200 теңге), оның ішінде:

- жеке табыс салығы – 551 700 теңге;
- мүлік салығы – 35 500 теңге;
- жер салығы – 164 700 теңге;
- жеке тұлғалардан көлік салығы – 7 920 700 теңге;
- заңды тұлғалардан көлік салығы – 3 063 000 теңге;
- жер телімдерін қолдануға төлемдер – 2 900 теңге;

Жылдық жоспардың I тоқсанымен салыстырғанда салықтық түсім 3 есеге орындалды.

Салықтық емес түсімдер:

2022 жылдың I тоқсанында салықтық емес түсімдер 112 200 теңге құрап, 2021 жылмен салыстырғанда 2,6 есеге көбейді (42 800 тг.), оның ішінде:

- Коммуналдық мүлікті жалға беру-ден 112 200 теңге түсті. Жылдық жоспармен салыстырғанда салықтық емес түсім 2,5 есеге орындалды.

Жергілікті қоғамдастықтың 3 жиналысы және 1 жиын ұйымдастырылып өткізілді, онда келесі мәселелер қарастырылды: кенттің әлеуметтік-экономикалық дамуы; кент әкімінің 2022 жылға арналған жергілікті өзін-өзі басқару функцияларын іске асыруына бағытталған ақшалай қаражаттың түсімдері мен шығыстарының жоспарлары; ҚТҚ полигоны үшін орынды айқындау, коммуналдық мүліктің жалпы мәселелері және т.б.

КЕНТ ӘКІМІ АППАРАТЫ БОЙЫНША

Мемлекеттік қызмет көрсетудің бекітілген регламентіне сәйкес, кент тұрғындарына 64 мемлекеттік қызмет көрсетілді, оның ішінде: Отбасы құрамы көрсетілген тұрғылықты мекен-жай анықтама – 44; Пеш жағатыны туралы анықтама – 13; Көше атауының өзгергендігі туралы анықтама – 5.

Көпбалалы аналарды «Күміс алқа» алқалары Мемлекеттік наградасымен наградтауға ұсыну үшін құжаттарды рәсімдеу. Есеп беру кезеңінде 2 іс рәсімделіп, наградтауға ұсынылды.

2022 жылдың I тоқсанында кент әкімінің жеке қабылдауында 11 адам болды. Әр сұрақ бойынша бойынша түсініктеме берілді. Жеке және заңды тұлғалардан келіп түскен өтініш, арыздардың саны 10 құрады.

2021 жылы кент әкімімен шығарылған шешімдер саны – 1, өкімдер – 50, оның 26 - негізгі қызмет бойынша.

ӘЛЕУМЕТТІК САЛА

Жәйрем кенті әкімінің аппаратында 5 әлеуметтік қызметкер жұмыс істейді, оның ішінде 2 әлеуметтік қызметкер 14 жалғызбасты зейнеткерлер мен мүгедектігі бар адамдарға қызмет көрсетеді және 3 әлеуметтік қызметкер 10 ерекше қажеттіліктері бар балаларға қыз-

Жәйрем кентінің әкімі Қайрат Жансағымовтың 2022 жылғы I тоқсандағы атқарған жұмыстары бойынша есебі

мет көрсетуде (жалпы кент бойынша 16 жасқа дейінгі ерекше қажеттілікті талап ететін балалардың саны – 37 адам).

2022 жылдың I тоқсанында жұмыспен қамту және әлеуметтік бағдарламалар бөліміне жұмыспен қамтылу үшін 79 адам өтініш берді, оның ішінде: кент мекемелеріне тұрақты түрде жұмысқа орналасқандар саны – 44 адам; әлеуметтік жұмыс орындарына жіберілгендер саны – 7 адам; жастар тәжірибесі шеңберінде құрылған жұмыс орындарына жіберілгендер саны – 1 адам; қоғамдық жұмысқа қатысқандар саны – 13 адам.

Есеп беру кезеңінде Жәйрем дамуы КҚ жанынан құрылған ОК-да жергілікті тұрғындардан 13 адам «3-разрядты флотатор» мамандығы бойынша оқытудан өтті. Бүгінгі таңда оқытудан өткен адамдар кәсіпорында өндірістік практикадан өтуде.

Жергілікті бюджет қаражаты есебінен 2021 жылдың I тоқсанында кенттегі 12 отбасына жалпы көлемі 1 583 713 мың теңге көлемінде атаулы әлеуметтік көмек (АӘК) көрсетілді. Сонымен қатар, 6 отбасына тұрғын үй жәрдемақысы тағайындалып, 141 795 мың теңге төленді.

Есеп беру кезеңінде «Күміс алқа» алқасы мемлекеттік наградасы 2 әйелге табысталды. Бүгінгі күні кент бойынша «Алтын алқа», «Күміс алқа» алқаларымен 130 ана наградталды.

Ұйымдастырылған іс-шаралар

Есеп беру кезеңінде келесі іс-шаралар ұйымдастырылды және өткізілді:

- 15 ақпан – «Ауғанның отты жалыны» интернационалист-жауынгерлермен кездесу;

- 1 наурыз – «Ардағым ардагерім» акциясы;

- 5 наурыз – Салтанатты іс-шара және «Күміс алқа» алқасымен марапаттау;

- 5 наурыз – «Жан жылуын, Ана, сенен табар ем» салтанатты қабылдау;

- 21 наурыз – «Төрлет, Наурыз, төрімізге» атты мерекелік іс-шара;

- 22 наурыз – «Наурыз – мейірімділік пен қайырымдылық мерекесі» мерекелік іс-шарасы.

БІЛІМ БЕРУ САЛАСЫ

Кентте 3 жалпы білім беретін мектеп жұмыс істейді: 1 қазақ мектебі, 2 аралас мектептер. Кенттегі 3 мектепте оқитын жалпы балалар саны – 1942 оқушы. Кентте 1 «Балдырған» бөбекжайы жұмыс істеуде, бөбекжайдағы топтар саны – 11, балалар саны – 253 (бөбекжай 280 балаға есептелінген), яғни 2021 жылмен салыстырғанда бөбекжайға баратын балалар саны 83 балаға өсті.

ДЕНСАУЛЫҚ САҚТАУ САЛАСЫ

Есепті кезеңде «Жәйрем кентінің ауруханасы» КМКК келесі мамандықтар бойынша медициналық қызметке лицензия алды:

- Консультациялық-диагностикалық көмек;
- Психиатрия;
- Медициналық психология;
- Психотерапия;
- Наркология.

Бүгінгі күні жергілікті тұрғындарға аталған қызметтерді алу үшін Жәйрем кентінен тыс жерлерге шығудың қажеті жоқ.

МӘДЕНИЕТ САЛАСЫ

2022 жылдың I тоқсанында барлық мемлекеттік және кәсіби мерекелерге арналған 87 іс-шара өткізілді: конкурстар, концерттер, фестивалдар және спорттық іс-шаралар.

АУЫЛШАРУАШЫЛЫҚ, КӘСІПКЕРЛІК, ӨНЕРКӘСІП САЛАЛАРЫ

Әр шаруашылық бойынша есепке алу кітабындағы деректерге сәйкес тіркелген мал саны

Атауы	2021 жыл	2022 жылдың I тоқсаны
Жылқы	1929	3211
Ірі қара мал	4349	3853
Ұсақ мал	4974	2992
Жалпы саны	11252	10056

Жәйрем кенті бойынша ауыл шаруашылығы жануарларының жалпы саны 11 252 мал басын құрады.

Есептік уақыт ішінде 28 иесіз қаңғыбас итердің көзі жойылды.

АВТОКӨЛІК ЖОЛДАРЫ

Автокөлік жолдары бойынша ағымдағы жылы бюджеттен 386 551 000 теңге қаражат бөлінген.

Оның ішінде 2022 жылдың алғашқы 3 айында төмендегідей жұмыстар атқарылды:

1) Кенттің автокөлік жолдарын күтіп ұстау спецификасына 26 458 000 теңге қаражат қарастырылған, оның ішінде 24 926 500 теңге қаражатқа ашық конкурс ойнатылған. Конкурс қорытындысы бойынша жергілікті мердігер «Айсара» жеке кәсіпкер жауапты, ұтып алған сома – 22 255 000 теңгені құрайды. Ашық конкурстың мердігері анықталғанша, қаңтар-наурыз айларына аталмыш мердігермен 1 367 000 теңгеге келісім-шарт жасалынған.

2) Автокөлік жолдарын орташа жөндеуге облыстық бюджеттен 332 899 999 теңге қаражат бөлінген, мердігер – «Райс KZ» ЖШС, ұтып алған сома – 303 072 000 теңге. Сонымен қатар, аталмыш жұмыстың сапасына жауапты технадзор қызметіне де ашық конкурс ойнатылған. Ойнатылған сома – 10 447 461 теңге, мердігер – «Аретмидаснаб» ЖШС, ұтып алған сома – 9 402 714 теңгені құрайды.

3) Жаяу жүргіншілер жолын жөндеуге жергілікті бюджеттен 11 113 200 теңге қаражат бөлінген, мердігер – «AltyUI» ЖШС, ұтып алған сома – 6 222 000 теңге;

4) Көше қоршауларын орнату жұмыстарына жергілікті бюджеттен 13 080 000 теңге қаражат бөлінген, мердігер – «Сулейменов» ЖК, ұтып алған сома – 7 728 000 теңге;

5) Көше бейнекамераларын орнату жұмыстарына облыстық бюджеттен 3 000 000 теңге қаражат бөлінген, мердігер – «Континент Связь», ұтып алған сома – 2 479 000 теңге.

Жоғарыда көрсетілген жұмыстар, мемлекеттік сатып алу жоспарында көрсетілген мерзімде басталатын болады.

Бүгінгі күнге, автокөлік жолдары бойынша игерілген сома 1 367 000 теңгені құрайды.

СУМЕН ЖАБДЫҚТАУ, КӘРІЗ ЖҮЙЕСІ ЖӘНЕ ҚАТТЫ ТҰРМЫСТЫҚ ҚАЛДЫҚТАРДЫ ШЫҒАРУ

Ауыз су үздіксіз «Тұзкөл» су қорынан алынып отыр. Қазіргі таңда ауыз сумен қамтамасыз ету үшін 84 ұңғымалық насосы орнатылған, оның 53 жұмыс атқаруда, 27-і консервацияда, 4-і резервте. Ауыз су жүйесінің тарифі 2022 жылы да өзгеріссіз қалды. Ауыз су жүйесі апатсыз, бірқалыпты жұмыс істеуде.

Кәріз жүйесінің тарифі де өзгеріссіз қалды. Кәріз жүйесі құбырларының апаттық жағдайын жою мақсатында облыстық бюджеттен арнайы компрессорды сатып алу үшін 12 000 000 теңге қаражат бөлінген болатын, мердігер – «Start» ЖК, ұтып алған сома – 9 450 000 теңге.

Сумен жабдықтау және кәріз жүйесі қызметтерімен 1 сәуірден бастап Жәйрем кенті әкімі аппаратының «Жәйрем-Болашақ» КМК мекемесі айналысады.

Кентіміздің кәріз жүйесін жаңарту бойынша 2021 жылы Жобалық сметалық құжаттама әзірленген. Қайта жаңарту жұмыстарына қаражат бөлу қарастырылуда. Жобаға Тапсырыс беруші: «Қаражал қаласының тұрғын үй-коммуналдық шаруашылығы, жолаушылар көлігі, автомобиль жолдары, құрылыс және тұрғын үй инспекциясы бөлімі» Мемлекеттік мекемесі.

2018 жылдың қыркүйек айынан бастап қатты тұрмыстық қалдықтарды шығарумен «ОП» ЖК мекемесі айналысады. Мекеменің директоры – Тускенов Казбек Мадиевич. Қатты тұрмыстық қалдықтарды шығару тарифі алдыңғы жылдан өзгеріссіз қалды. Тариф құны жеке тұлғаларға – 165,45 тг., заңды тұлғалар үшін - 1210,36 тг құрайды.

Кент әкімінің әр орамдарда тұрғындары-

124 теңге қаражат келесідегідей жұмыстарға бөлінді:

1) «Жастар» саябағын абаттандыру жұмыстарына жергілікті бюджеттен 25 000 000 теңге қаражат бөлінген, мердігер – «FERAZh-30» ЖШС, ұтып алған сома – 17 472 000 теңге;

2) Теннис алаңын орнату жұмыстарына жергілікті бюджеттен 15 500 000 теңге қаражат бөлінген, мердігер – «Райс KZ» ЖШС, ұтып алған сома – 12 089 999 теңге;

3) Балалар алаңдарын күтіп ұстау жұмыстарына жергілікті бюджеттен 1 458 000 теңге қаражат бөлінген, мердігер – «ATLAS STORY GROUP» ЖК, ұтып алған сома – 1 006 754 теңге;

4) Балалар алаңқайларын орнату жұмыстарына жергілікті бюджеттен 30 000 000 теңге қаражат бөлінген, мердігер – «Ashr Story Solution», ұтып алған сома – 18 945 000 теңге;

5) Металлургов көшесінің бойынша абаттандыру жұмыстарына жергілікті бюджеттен 43 826 000 теңге қаражат бөлінген, бүгінгі күні аталмыш жұмыс ашық конкурс тәсілі бойынша сатып алу порталында жарияланған, мердігер анықталған жоқ;

6) Жаттығу алаңдарын орнату жұмыстарына жергілікті бюджеттен 28 000 000 теңге қаражат бөлінген, мердігер – «FERAZh-30» ЖШС, ұтып алған сома – 19 264 000 теңге;

7) Футбол алаңдарын орнату жұмыстарына жергілікті бюджеттен 33 140 124 теңге қаражат бөлінген, мердігер – «Amirtas» ЖШС, ұтып алған сома – 24 516 800 теңге;

8) Футбол алаңдарын қайта қалпына келтіру жұмыстарына облыстық бюджеттен 30 000 000 теңге қаражат бөлінген, бүгінгі күні аталмыш жұмыс ашық конкурс тәсілі бойынша сатып алу порталында жарияланған, мердігер анықталған жоқ.

Жоғарыда көрсетілген жұмыстар, мемлекеттік сатып алу жоспарында белгіленген мерзімде жүргізілуі қажет. Жұмыстардың сапалы, әрі уақытылы жүргізілуін қадағалау мақсатында, мемлекеттік қызметкерлер, депутаттар, қоғамдастық мүшелерінен жауапты тұлғалар бекітілді.

Меморандум аясында, 2021 жылдан бастау алған көпқабатты тұрғын үйлерді шартырау жұмыстары биылғы жылы да жүргізу жоспарлануда, сонымен қатар, көпқабатты тұрғын үйлердің жертелелеріне жөндеу жұмыстарын жүргізу де қарастырылған, алайда, бүгінгі күні Меморандумға әлі қол қойылған жоқ. Осы келісім-шартқа қол қою процестерін жеделдету мақсатында кент әкімінің атынан «Жәйрем КБК» АҚ арқылы «Казцинк» ЖШС басшылығына хат әзірленді.

ЖАРЫҚТАНДЫРУ

Кент бойынша орнатылған көше жарық шамдарының саны – 689 дананы құрайды. 2021 жылы Қонаев, Горняков көшелеріне орнатылған жарық шамдары жақын арада іске қосылатын болады. Бүгінгі күнге дейін жарық шамдардың жанбаған себебі, «Энерготранзит Компани» ЖШС берген техникалық шарттағы жабдықтауға қаражат қарастырылмаған, қазіргі уақытта автокөлік жолдарын күтіп ұстау спецификасының мердігері осы жұмыстарға жауапты болғандықтан, жабдықтауды сатып алу жұмыстарын жүргізуде.

2022 жылы кент көшелерін жарықпен толық қамтамасыз ету мақсатында 25 258 000 теңге қаражат бөлінген, мердігер – «MagnateStroy» ЖШС, ұтып алған сома – 15 980 000 теңгені құрайды. Мердігер келісім-шартта көрсетілген мерзімде жұмысты бастайтын болады.

ЖЫЛУМЕН ҚАМТУ

2022 жылдың 1 қаңтарынан бастап жылу берумен «Жайрем Жылу» ЖК айналысты. Директоры – Тумашев Бақтияр Тлеубергенович.

Меморандум аясында көпқабатты тұрғын үйлерді жылумен қамту үшін көмір отынын сатып алуға жыл сайын қаражат бөлініп отырады, көмір отыны «Жәйрем кен байыту комбинаты» АҚ аумағынан жылу қазандықтарына үзіліссіз тасымалданды.

Жылу маусымы бірқалыпты өтті. Алайда, 7 орамдағы жылу қазандығының ескіруіне байланысты, 2021-2022 жылғы жылу маусымында бірқатар апаттық жағдайлар орын алып, жөндеу жұмыстары ұдайы жүргізіліп отырған болатын.

Жоғарыда көрсетілген жылу қазандығының тозғанын ескере отырып, 2022 жылы қалалық бюджеттен 7 орамға (7-орам , Сейфуллина, Асатова, Абай көшелерінде орналасқан тұрғын үйлер) жаңа модульдік қазандықтың құрылысына 186 000 000 теңге қаражат бөлінді. Бүгінгі күні аталмыш жұмыс ашық конкурс тәсілі бойынша сатып алу порталында жарияланған, мердігер анықталған жоқ.

ПУБЛИЧНЫЙ ДОГОВОР

1 апреля 2022 года

Поселок Жайрем

1. Основные понятия, используемые в Договоре

Граница раздела балансовой принадлежности – линия раздела элементов систем водоснабжения и (или) отведения сточных вод и сооружений на них между владельцами по признаку собственности, хозяйственного ведения или оперативного управления.

Граница раздела эксплуатационной ответственности - линия раздела элементов систем водоснабжения и (или) отведения сточных вод (водопроводных и канализационных сетей и сооружений на них) за эксплуатацию элементов систем водоснабжения и (или) отведения сточных вод, устанавливаемая соглашением сторон. При отсутствии такого соглашения граница эксплуатационной ответственности устанавливается по границе балансовой принадлежности.

Потребитель – физическое или юридическое лицо, имеющее в собственности или на иных законных основаниях жилище и элементы систем водоснабжения и водоотведения, присоединенных к системам водоснабжения и водоотведения населенного пункта, и потребляющие Услуги в хозяйственно-бытовых целях.

Расчетный период: период, определенный в Договоре как период времени, равный одному календарному месяцу с 00:00 часов первого дня до 24:00 часов последнего дня месяца, за который производится расчет Потребителем за услугу.

Регулирующий орган – государственный орган, уполномоченный в соответствии с законодательством Республики Казахстан осуществлять государственное регулирование тарифов (цен, ставок, сбора) на услуги субъектов естественной монополии.

2. Предмет договора

2.1.В соответствии с условиями Договора Услугодатель обязуется создать потребителю услуги по водоснабжению и/или отведению сточных вод (далее – услуги), а Потребитель обязуется оплачивать предоставленные услуги.

2.2. Характеристики предоставляемых услуг и качество подаваемой воды должны соответствовать требованиям законодательства Республики Казахстан, санитарно-гигиенических правил и норм, государственных стандартов.

3. Права и обязанности Услугодателя

3.1. Услугодатель имеет право:

3.1.1. Своевременно получать от Потребителя оплату за предоставленные услуги;

3.1.2. Прекратить снабжение холодной водой при невыполнении договорных обязательств по срокам оплаты, а также при переоборудовании Потребителем внутриквартирных сетей холодного водоснабжения без разрешения Услугодателя. Отключение и повторное подключение Потребителя производится за его счет.

3.1.3. Временно (в зависимости от диаметра трубопровода и глубины его залегания) отключать систему холодного водоснабже-

ния Потребителя для принятия неотложных мер по предупреждению или ликвидации аварии. Длительное отключение системы водоснабжения возможно только в случае угрозы жизни, здоровью, имуществу Потребителя или вследствие действий непреодолимой силы.

3.2. Услугодатель обязан:

3.2.1. Подавать потребителю холодную воду требуемого качества, а также принимать в необходимом объеме сточные воды в соответствии с техническими условиями.

3.2.2. Поставлять холодную воду соответствующую санитарно-гигиеническим нормам, установленным ГОСТом 2874-82 «Вода питьевая».

3.2.3. Содержать системы обеспечения услугами в постоянной готовности к обслуживанию Потребителя за исключением перерывов для проведения ремонтных и профилактических работ.

3.2.4. Не менее чем за 3 дня предупреждать Потребителя через уполномоченный орган объекта condominiumа или иным способом о прекращении подачи воды и приема сточных вод, в связи с проведением плановых ремонтных работ на водопроводно-канализационных сетях и сооружениях и необходимости проведения дезинфекции трубопровода;

3.2.5. Информировать Потребителя об изменении тарифов и цен путем публикации объявления в средствах массовой информации не позднее, чем за 10 дней до введения новых тарифов;

3.2.6. Удовлетворить требования Потребителя в течение 24 часов при получении обоснованных претензий к качеству водоснабжения;

3.2.7. В период проведения профилактических и ремонтных работ, аварийной ситуации предоставлять Потребителю питьевую воду транспортными средствами.

4. Права и обязанности Потребителя

4.1. Потребитель имеет право:

4.1.1. Получать холодную воду требуемого качества и соответствующую санитарно-гигиеническими требованиями ГОСТ 2874-82 «Вода питьевая».

4.1.2. Сбрасывать сточные воды в необходимом объеме;

4.1.3. Получать информацию о правильности применения тарифов и цен на предоставляемые услуги;

4.1.4. На судебную защиту в соответствии с законодательством Республики Казахстан в случае нарушения его прав;

4.2. Потребитель обязан:

4.2.1. Своевременно, в установленные в настоящем Договоре сроки, оплачивать за предоставленные услуги;

4.2.2. Рационально использовать услуги по их прямому назначению;

4.2.3. Сброс вод в канализацию производить в соответствии с Правилами предоставления коммунальных услуг в Республике Казахстан;

4.2.4. Обеспечивать безопасность эксплуатации находящихся в его ведении водопроводных и канализационных сетей, исправность используемых им оборудования, связанных с водоснабжением и отведением сточных вод;

4.2.5. Предоставлять Услугодателю достоверные сведения о количестве проживающих и других изменениях, от которых зависит размер платы, но не позднее 3 дней со дня изменения;

4.2.6. Допускать представителей Услугодателя для контрольного осмотра инженерного оборудования;

4.2.7. Произвести полный расчет с Услугодателем в случае совершения гражданско-правовых сделок с недвижимостью или выезде из занимаемой жилплощади, предупредить о наличии такой задолженности за потребленные услуги нового владельца, если последний примет обязанность по возврату долга в порядке установленном законодательством Республики Казахстан.

5. Ограничение сторон

5.1. Потребителю запрещается:

- переоборудовать внутридомовые сети, сооружения системы водоснабжения, отведения сточных вод и приборов учета без согласования с Услугодателем;

- нарушать имеющиеся схемы учета без согласования с Услугодателем.

5.2. Услугодателю запрещается:

- отказывать в предоставлении услуги или ограничивать Потребителя в получении услуги по причинам невыполнения требований другими Потребителями;

- взымать за предоставленную услугу плату, превышающую установленную регулирующим органом;

- требовать от Потребителя предоплату за оказываемые услуги.

5.3. Сторонам запрещается совершать действия, ограничивающие права Сторон либо иным образом нарушающие законодательство Республики Казахстан.

6. Порядок и условия расчетов

6.1. Порядок оплаты за холодную воду:

6.1.1. Расчеты производятся ежемесячно, исходя из нормы Потребителя по ценам, утвержденным уполномоченным органом на одного человека в установленном порядке;

6.1.2. Оплата производится ежемесячно в соответствии с количеством зарегистрированных (прописанных) и фактически проживающих в доме жильцов.

6.2. Порядок оплаты за прием сточных вод:

6.2.1. Оплата за прием сточных вод производится, исходя из норм и цен для приема сточных вод, установленных уполномоченным органом.

6.3. В случае отсутствия Потребителя и (или) лиц, совместно проживающих с ним, подтвержденным документально на срок свыше 1 месяца, перерасчет возможно произвести за все время отсутствия.

7. Ответственность сторон и урегулирование споров

7.1. Услугодатель и Потребитель несут ответственность за исполнение или ненадлежащее исполнение договорных обязательств в соответствии с действующим законодательством Республики Казахстан. Ответственность за надлежащее содержание оборудования и инженерных сетей возлагается на его собственника и определяется по границам раздела балансовой принадлежности.

7.2. В случае неисполнения или ненадлежащего исполнения обязательств, предусмотренных Договором, виновная сторона возмещает другой стороне понесенные убытки в соответствии с действующим законодательством Республики Казахстан.

7.3. В случае просрочки платы за предоставленные услуги, Потребитель, в соответствии с Договором выплачивает неустойку, рассчитанную исходя из ставки рефинансирования Национального банка Республики Казахстан, действующей на день уплаты этих сумм, за каждый день просрочки, но не более суммы основного долга.

7.4. Установление размера неустойки производится при заключении Договора с потребителем. Началом срока начисления неустойки является 11 число месяца, следующего за расчетным периодом.

7.5. Если невозможность для Услугодателя представить Потребителю услугу наступила по вине

других лиц, состоящих с Услугодателем в договорных отношениях, ответственность перед Потребителем несет Услугодатель.

7.6. Уплата неустойки (пени) не освобождает Стороны от выполнения обязательств по Договору.

7.7. По соглашению Сторон при болезни или несчастных случаях, повлекших тяжелые материальные затраты или временную нетрудоспособность и подтвержденных документально, возможна отсрочка по начислению пени Потребителю, при его письменном обращении.

7.8. При возникновении разногласий между Услугодателем и Потребителем экспертную оценку в пределах своей компетенции осуществляет уполномоченный на то орган.

7.9. Все споры по настоящему Договору решаются по обоюдному согласию, либо в судах в соответствии с действующим законодательством Республики Казахстан.

7.10. Вопросы, не урегулированные настоящим Договором, рассматриваются в соответствии с положением Гражданского Кодекса Республики Казахстан, Правилами предоставления коммунальных услуг и другими нормативными правовыми актами, не противоречащими действующему законодательству Республики Казахстан.

8. Срок действия Договора

8.1. Договор вступает в силу с момента его публикации в средствах массовой информации.

8.2. Договор действует по 31 декабря 2022 года и считается пролонгированным, если за 10 дней до срока окончания действия настоящего Договора ни одна из сторон не заявила о расторжении или изменении его условий.

8.3. Одностороннее расторжение настоящего Договора со стороны Потребителя возможно при условии письменного уведомления Услугодателя о таком намерении за 30 дней до расторжения и полной оплаты за предоставленные услуги.

9. Особые условия

9.1. Услугодатель не несет ответственности за качество предоставляемых Потребителю услуг при условии ненадлежащего содержания обслуживающей организацией сетей холодного водоснабжения и канализации, находящихся в собственности жильцов дома.

9.2. Стороны освобождаются от ответственности, за неисполнение своих обязательств по настоящему Договору по причине обстоятельств, вызванных действием непреодолимой силы (стихийное бедствие, введение чрезвычайного положения и т.п.), повлекших за собой прекращение поставки питьевой воды и приема сточных вод. В случае, если обстоятельства непреодолимой силы будут длиться 3 и более месяцев, каждая из Сторон, вправе расторгнуть Договор при условии предварительного уведомления другой стороны не менее, чем за 20 календарных дней до даты предполагаемого расторжения. При этом Стороны обязуются в течение 30 календарных дней произвести все взаиморасчеты по Договору.

9.3. Вступление в силу настоящего Договора освобождает стороны от исполнения взаимных обязательств, возникших до его принятия.

9.4. Настоящий Договор является Публичным согласно ст. 387 Гражданского Кодекса Республики Казахстан.

**КГП «Жайрем Болашақ»
аппарата акима поселка
Жайрем.**

«ЖАСЫЛ ЕЛ» -2022: НОВЫЕ ПЕРЕМЕНЫ К ЛУЧШЕМУ

Ключевая задача проекта «Жасыл ел» заключается в общении молодежи к общественно-полезному труду. Занимаясь благоустройством и озеленением населенных пунктов, молодое поколение не только получает возможность пополнения семейного бюджета, но, в то же время, приобретает навыки социального взаимодействия, формирует в себе культуру бережного отношения к окружающей среде.

2022 год, озаглавленный Годом детей, несет большие перемены для «Жасыл ел» Карагандинской области.

На реализацию проекта в текущем году из местного бюджета предусмотрено свыше 289 млн. тенге, что в два раза больше в сравнении с цифрами прошлого года (137,4 млн.). При этом, основная часть средств выделяется бюджетами городов и районов, что позволит обеспечить своевременность выплаты заработной платы участникам проекта.

По итогам объявленного приема документов, проведенного в период

с 1 по 31 марта, на участие в трудовом сезоне 2022 года принято более 2,5 тыс. заявлений. Стоит отметить, что в новом сезоне отмечается большой наплыв желающих, что подтверждает рост популярности проекта «Жасыл ел» среди школьников и студентов.

В результате рассмотрения заявлений с целью трудоустройства отобраны

2 211 человек. Здесь важно подчеркнуть

приоритетность зачисления в ряды «Жасыл ел» подростков из социально уязвимых слоев населения. Так, в новом сезоне порядка 39% участников будут представлены подростками, нуждающимися в особой поддержке со стороны государства: многодетные семьи (380 чел.), неполные семьи (261 чел.), малообеспеченные семьи (106 чел.), категория «кандастар» (63 чел.) и дети-сироты (52 чел.).

Наибольший охват планируется обеспечить в городах Караганда (350 чел.), Темиртау (300 чел.) и Бухар-Жырауском районе (180 чел.).

Кроме того, с текущего года в рамках проекта «Жасыл ел» будет применяться обновленная модель оплаты труда, согласно которой заработная плата участников составит от 60 тыс. до 90 тыс. тенге в зависимости от количества отработанных часов. Все участники будут обеспечиваться фирменной экипировкой «Жасыл ел», которая также может послужить подросткам в качестве спортивного костюма. На эти цели из областного бюджета выделено свыше 47 млн. тенге.

Открытие XVIII летнего трудового сезона «Жасыл ел» состоится 27 мая и пройдет в формате молодежной спартакиады. Трудовой сезон продлится с 1 июня по 31 августа.

Полагаем, что, создаваемые условия будут по достоинству оценены участниками «Жасыл ел» и родительской общественностью.

«Жасыл ел» – проведи лето с пользой!

**Управление по вопросам
молодежной политики
Карагандинской области.**

ҚҰРМЕТТІ ТҰРҒЫНДАР!

Жәйрем тау-кен байыту комбинаты «АҚ «Үшқатын-1 кен орнының бүлінген жерлерін қалпына келтіру» жұмыс жобасына бірыңғай экологиялық порталда (БЭП) қоршаған ортаны қорғау бөлімі (ҚОҚБ) бойынша көпшілік талқылау нысанында қоғамдық тыңдаулар өткізудің басталғаны туралы хабарлайды

Көпшілік талқылау ecoportal.kz сайтында 2022 жылғы 30 мамыр - 10 маусым аралығында өтеді (10 жұмыс күні). Жобалық материалдар БЭП порталында қолжетімді болады. Мүдделі жұртшылықты қоғамдық талқылауларға қатысуды сұраймыз.

Жобалық құжаттамаға Тапсырыс беруші – «Жәйрем тау-кен байыту комбинаты» АҚ. БСН 940940000255. Занды мекен-жайы: 100702, Қазақстан Республикасы, Қарағанды облысы, Қаражал қ., құк. Жәйрем, Мұратбаева к., 20.

Жобалық құжаттаманы әзірлеуші – «ЭКОЭКСПЕРТ» ЖШС, БСН 920540000504. Занды мекенжайы: Қазақстан Республикасы, Қарағанды облысы, Қарағанды қаласы, Қазыбек би атындағы аудан, Лобода көшесі, 40 құрылыс. тел. / факс: 8 (7212) 42-56-17.

Материалдармен бірыңғай экологиялық порталда танысуға болады <https://ecoportal.kz/Discussion/DisPublic/Index?kind=6&oblast=47157&begin=30/05/2022> сондай-ақ, Қарағанды облысының Табиғи ресурстар және табиғат пайдалануды реттеу басқармасынан эл. пошта арқылы сұрау expertiza.upr_krg@mail.ru.

Ескертулер мен ұсыныстар мына сілтеме бойынша қабылданады: <https://ecoportal.kz/Discussion/DisPublic/Index?kind=6&oblast=47157&begin=30/05/2022> және Қарағанды қаласы, Лобода көшесі 20, тел. 8 (7212) 56-81-66, expertiza.upr_krg@mail.ru.

Қосымша ақпарат алуға болатын электрондық мекенжайы және телефон нөмірі (-лері): info@ecoexpert.kz; 8 (7212) 42-56-17.

УВАЖАЕМЫЕ ЖИТЕЛИ!

АО «Жайремский горно-обогатительный комбинат» сообщает о начале проведения общественных слушаний в форме публичных обсуждений на Едином экологическом портале (ЕЭП) по Разделу Охраны окружающей среды (РООС) к рабочему проекту «Рекультивация нарушенных земель месторождения Ушкатын -1»

Публичные обсуждения будут проходить на сайте ecoportal.kz с 30 мая по 10 июня 2022 года (10 рабочих дней). Проектные материалы будут доступны на портале ЕЭП. Заинтересованную общественность просим принять участие в публичных обсуждениях.

Заказчик проектной документации — АО «Жайремский горно-обогатительный комбинат». БИН 940940000255. Юридический адрес: 100702, Республика Казахстан, Карагандинская область, г. Каражал, пгт. Жайрем, ул. Муратбаева 20.

Разработчик проектной документации – ТОО «ЭКОЭКСПЕРТ», БИН 920540000504. Юридический адрес: Республика Казахстан, Карагандинская область, город Караганда, район имени Казыбек би, улица Лободы, строение 40. тел./факс: 8 (7212) 42-56-17.

С материалами можно ознакомиться на Едином экологическом портале <https://ecoportal.kz/Discussion/DisPublic/Index?kind=6&oblast=47157&begin=30/05/2022>; также запросить в Управлении природных ресурсов и регулирования природопользования Карагандинской области по эл. почте expertiza.upr_krg@mail.ru.

Замечания и предложения принимаются: по ссылке <https://ecoportal.kz/Discussion/DisPublic/Index?kind=6&oblast=47157&begin=30/05/2022> и по адресу г. Караганда, ул. Лободы 20, тел 8 (7212) 56-81-66, expertiza.upr_krg@mail.ru.

Электронный адрес и номер(-а) телефона, по которым можно получить дополнительную информацию: info@ecoexpert.kz; 8 (7212) 42-56-17.

Хабарландыру

«Марганец Жайрема» АҚ Қарағанды облысының Жаңаарқа ауданында орналасқан (Үшқатын-III кен орнындағы марганец, темір, темір-марганец және барит-қорғасын рудалары) өндіру кезіндегі «Марганец Жайрема» АҚ бұзылған жерлерінің жобасы және ықтимал әсерлер туралы есеп бойынша қоғамдық тыңдаулар өткізуде.

Тыңдаулар 2022 жылғы 4 шілдеде сағат 12.00-де Қарағанды облысы, Қаражал қаласы, Жәйрем кенті, көш. Абай, 17 үй, оқу орталығы.

Қоғамдық тыңдау кезінде онлайн-трансляцияға қосылу сипаттамасы: конференция идентификаторы: 320 844 9619, құпиясөз: 8dxVkJQ.

Жоспарланған іс-шараның бастамашысы: «Марганец Жайрема» АҚ 100702, Қазақстан Республикасы, Қарағанды облысы, Қаражал қаласы, Жәйрем кенті, көш. Ғани Мұратбаев, БСН 181040037452.

Жоба материалдары сайттарда орналастырылған: <https://ecoportal.kz/> және <https://www.gov.kz/memleket/entities/karaganda-tabigat?lang=ru>

Жобаның материалдары бойынша қосымша ақпаратты мына мекен-жай мен нөмір бойынша алуға болады: Қазақстан Республикасы, Қарағанды облысы, Қаражал қаласы, Жәйрем кенті, көш. Ғани Мұратбаев, +7-701-619-15-86.

Ескертулер мен ұсыныстар ecoportal.kz сайтында және 100000, Қарағанды қ., Лобода көш., 20; expertiza.upr_krg@mail.ru; тел 7(7212)568-166.

Объявление

АО «Марганец Жайрема» проводит общественные слушания на Проект нарушаемых земель АО «Марганец Жайрема» при добычи марганцевых, железных, железо-марганцевых и барит-свинцовых руд на месторождении «Ушкатын-III» расположенных в Жанааркинском районе Карагандинской области и Отчет о возможных воздействиях.

Слушания состоятся 4 июля 2022 г. в 12.00 ч. по адресу: Карагандинская область, Каражал г.а, п. Жайрем, ул. Абая, дом 17, учебный центр.

Описание для подключения к онлайн трансляции при прохождении общественного слушания: идентификатор конференции: 320 844 9619 пароль: 8dxVkJQ

Инициатор намечаемой деятельности: АО «Марганец Жайрема» 100702, Республика Казахстан, Карагандинская область, г. Каражал, п. Жайрем, ул. Ғани Мұратбаев, БИН 181040037452.

Материалы проекта размещены на сайтах: <https://ecoportal.kz/> и <https://www.gov.kz/memleket/entities/karaganda-tabigat?lang=ru>

Дополнительную информацию по материалам проекта можно получить по адресу и номеру: Республика Казахстан, Карагандинская область, г. Каражал, п. Жайрем, ул. Ғани Мұратбаев, +7-701-619-15-86.

Замечания и предложения принимаются: на сайте ecoportal.kz и по адресу г. Караганда, ул. Лободы 20 expertiza.upr_krg@mail.ru; тел 7(7212)56-81-66.

Хабарландыру

«Марганец Жайрема» АҚ Қарағанды облысының Жаңаарқа ауданында орналасқан Жұманай кен орнында барит кендерін өндіру кезінде «Марганец Жайрема» АҚ бұзылған жерлер жобасы және ықтимал әсерлер туралы есеп бойынша қоғамдық тыңдаулар өткізеді.

Тыңдаулар 2022 жылғы 4 шілдеде сағат 10.00-де Қарағанды облысы, Қаражал қаласы, Жәйрем кенті, көш. Абай, 17 үй, оқу орталығы.

Қоғамдық тыңдау кезінде онлайн-трансляцияға қосылу сипаттамасы: конференция идентификаторы: 320 844 9619, құпиясөз: 8dxVkJQ.

Жоспарланған іс-шараның бастамашысы: «Марганец Жайрема» АҚ 100702, Қазақстан Республикасы, Қарағанды облысы, Қаражал қаласы, Жәйрем кенті, көш. Ғани Мұратбаев, БСН 181040037452.

Жоба материалдары сайттарда орналастырылған: <https://ecoportal.kz/> және <https://www.gov.kz/memleket/entities/karaganda-tabigat?lang=ru>

Жобаның материалдары бойынша қосымша ақпаратты мына мекен-жай мен нөмір бойынша алуға болады: Қазақстан Республикасы, Қарағанды облысы, Қаражал қаласы, Жәйрем кенті, көш. Ғани Мұратбаев, +7-701-619-15-86.

Ескертулер мен ұсыныстар ecoportal.kz сайтында және 100000, Қарағанды қ., Лобода көш., 20; expertiza.upr_krg@mail.ru; тел 7(7212)568-166.

Объявление

АО «Марганец Жайрема» проводит общественные слушания на Проект нарушаемых земель АО «Марганец Жайрема» при добычи баритовых руд на месторождении Жуманай расположенных в Жанааркинском районе Карагандинской области и Отчет о возможных воздействиях.

Слушания состоятся 4 июля 2022 г. в 10.00 ч. по адресу: Карагандинская область, Каражал г.а, п. Жайрем, ул. Абая, дом 17, учебный центр.

Описание для подключения к онлайн трансляции при прохождении общественного слушания: идентификатор конференции: 320 844 9619 пароль: 8dxVkJQ

Инициатор намечаемой деятельности: АО «Марганец Жайрема» 100702, Республика Казахстан, Карагандинская область, г. Каражал, п. Жайрем, ул. Ғани Мұратбаев, БИН 181040037452.

Материалы проекта размещены на сайтах: <https://ecoportal.kz/> и <https://www.gov.kz/memleket/entities/karaganda-tabigat?lang=ru>

Дополнительную информацию по материалам проекта можно получить по адресу и номеру: Республика Казахстан, Карагандинская область, г. Каражал, п. Жайрем, ул. Ғани Мұратбаев, +7-701-619-15-86.

Замечания и предложения принимаются: на сайте ecoportal.kz и по адресу г. Караганда, ул. Лободы 20 expertiza.upr_krg@mail.ru; тел 7(7212)56-81-66.

Отан қорғау – қастерлі борыш

ЗАПАСТАҒЫ ОФИЦЕРЛЕРДІ ӘСКЕРИ ҚЫЗМЕТКЕ ШАҚЫРУ

Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2021 жылғы 31 наурызындағы № 191 «Запастағы офицерлерді әскери қызметке шақыру» Қаулысы бойынша Қаражал қаласының Қорғаныс істері жөніндегі бөлімі Қазақстан Республикасы Қарулы Күштерінің офицерлік құрамының лауазымдарын жинақтау бойынша іс-шаралар жүргізуде.

Қазақстан Республикасы Қарулы Күштерінің офицерлік құрамының лауазымдарын жинақтау үшін запастағы әскери міндеттілерді іріктеу 2012 жылғы 16 ақпандағы № 561 «Әскери қызмет және әскери қызметшілердің мәртебесі туралы» ҚР Заңының 32-бабына сәйкес жүргізіледі. Заңнамаға сәйкес запастағы офицерлер құрамының қызмет ету мерзімі 2 жыл. Бұл әскери қызметке жасы 29-ға дейінгі ер азаматтар қабылданады. Кандидаттар шақырылған жергілікті атқару органдарының бастығымен сұхбаттасудан, аудандық және қалалық медициналық куәландырудан өтеді. Сонымен қатар психологиялық тест тапсырады.

Запастағы офицерлер әскери қызметін өткеру кезеңінде әлеуметтік қамтамасыз етудің

мынадай жеңілдік құқықтары қарастырылған:

- әскери-медициналық мекемелерде медициналық қамтамасыз ету бюджет қаражаты есебінен жүзеге асырылады,

- мемлекет есебінен ҚР Үкіметі белгілейтін нормалар бойынша уәкілетті органның бірінші басшысы айқындайтын тәртіпте заттай мүлікпен қамтамасыз етіледі,

- тұрғын үйге мұқтаж әскери қызметшілер мен олармен тұрақты бірге тұратын отбасы мүшелері – жұбайы (зайыбы); ортақ немесе ерлі-зайыптылардың біреуінің көмекетке толмаған (асырап алынған, асырауында немесе қамқорлығында болатын) балалары, күндізгі оқу нысаны бойынша білім беру ұйымдарында оқитын (асырап алған, асырауында немесе қамқорлығында болатын) жиырма үш жасқа толмаған балалары және жұбайының (зайыбының) балалары; он сегіз жасқа толмаған мүгедек балалары (асырап алған, асырауында немесе қамқорлығында болатын) және жұбайының (зайыбының) мүгедек балалары; әскери қызметшінің асырауындағы ата-

аналары – мемлекет есебінен әскери қызмет өткеру кезеңіне тұрғын үймен қамтамасыз етіледі,

- келісімшарт бойынша әскери қызметшілерге екі лауазымдық жалақы мөлшерінде сауықтыруға арналған жәрдемақы төлей отырып жыл сайынғы негізгі демалыс беріледі, ұзақтығы күнтізбелік есептеуде еңбек сіңірген жылдарына байланысты белгіленеді,

- үстемақылар,
- сыйақылар және басқа да әлеуметтік жәрдемақылар.

Құрметті, запастағы офицерлер, Сіздерді өз Отанына қызмет жасауға жауапкершілікпен қарап, белсенділік танытуға шақырамыз. Отанды қорғау әрбір азаматтың асыл парызы екенін естен шығармайық.

Қосымша толық ақпарат алу үшін Қаражал қаласының Қорғаныс істері жөніндегі бөліміне хабарласуға болады: Қаражал қаласы, Тойымбеков көшесі 8 үй; байланыс телефоны: 8(71032)2-65-90.

**Қаражал қаласының
Қорғаныс істері жөніндегі
бөлімі.**

ЕСКЕ АЛУ

Қаражал қаласының тумасы, аяулы да ардақты ана, мейірімді әже, қамқор бауыр бола білген **Гүлбарам Жақсыгелдіқызы КҮЛМАҒАМБЕТОВАНЫҢ** өмірден озғанына 5 жыл толып отыр. Марқұмның жатқан жері жайлы, топырағы торқа болсын дей отырып төмендегі өлең жолдарын арнаймыз. «Қайғының орнын сабыр басады, шарасыздықтың орнын шүкір басады» дегендей аяулы жанның жарқын бейнесі, адам баласына деген жанашырлығы жанымызда мәңгі сақталады.

Жан ана, ұл-қызыңның тірегі едің,
Тірі болсаң жарқырап жүрер едің.
Болмасаң да бүгін біздің жанымызда,
Айтқан сөзің, жарқын күлкің жадымызда.
Өрт-өкініш көкіректі жандырып,
Асыл бейнең түсімізге сан кіріп.
Жұбанышпен жанымыз жабырқаулы,
Сағынышпен туғандар еске алады.

Еске алушылар: балалары, бауырлары, немерелері.

2022 жылдың 29 мамыры күні сағат 12.00-де Қаражал қаласының «Нұр» мешітінде ас беріледі. Асқа туған-туыс, құда-жекжат, көрші-қолаң, жолдастары, тірісінде сыйлас, дәм-дес болған барлық жамағатты шақырамыз.

к/о №39

ЕСКЕ АЛУ

Қаражал қаласының тұрғыны, аяулы да, ардақты анамыз **Күлenda Жақияқызы СҮЛЕЙМЕНОВАНЫҢ** өмірден бақилыққа өткеніне 1 жыл толып отыр. Аяулы жанның жатқан жері жайлы, топырағы торқа болсын дей отырып төмендегі өлең жолдарын арнаймыз.

Келмеске кеткеніңмен, жан анашым,
Сағынамыз сарғая өзіңізді.
Ешқашан өшпейсіз санамыздан,
Сабыр ғып жұбатамыз өзімізді.
Зар боп қалдық біз бүгін әр үніңе,
Жете алдық па тірлікте қадіріңе.
Ұмытпаймыз бейнеңді шуақ шашқан,
Алла нұры төгілсін қабіріңе.

Еске алушылар: балалары, немерелері, бауырлары.

2022 жылдың 4 маусымында сағат 13.00-де «Нұр» мешітінде марқұмның жылына арналған ас беріледі. Асқа ағайын-туыс, көрші-көлем, сыйлас жандарды шақырамыз.

ҚҰТТЫҚАЙМЫЗ

Құрметті Орынай АМАНТАЙҚЫЗЫ!

Туған күніңіз құтты болсын!
Сіздің деніңізге саулық,
шаңырағыңызға ырыс-байлық,
жүрегіңізге мәңгі жастық жалын,
көңіліңізге сезімнің шалқыған
шаттығын тілейміз.

Өрдайым осы тыңғылықты да тындырымды қалпыңыздан танбай, табыстан табысқа жете беріңіз. Отбасыңыздан ынтымақ, басыңыздан бақ таймасын! Көңіліңіз ғұмыр бойы көтеріңкі болып, өмір айдынында қайғы-мұңды білмей, еркін жүзе беріңіз. Дос-жаран мен туған-туыс алдында абыройыңыз өрдайым артып, аңсаған арманыңыздың асуларына жете беріңіз!

Тау суындай таусылмас қайрат,
Сыр суындай сарқылмас жігер,
Гүлдей жайқалған ғұмыр,
Гүлдей тербелген өмір тілейміз.

Ізгі тілекпен: Қаражал қалалық санитарлық-эпидемиологиялық бақылау басқармасының және «Ұлттық сараптама орталығы» шаруашылық жүргізу құқығындағы РМК-ның Қарағанды облысы бойынша филиалы Қаражал қалалық бөлімшесінің ұжымдары.

к/о №40

ҚҰТТЫҚАЙМЫЗ

Жәйрем кентінің кішкентай тұрғыны, аяулы да ерке қызымыз, сүйкімді немереміз **Қанат Асылжан ЕРКЕБҰЛАНҚЫЗЫ** 4 жасқа толып отыр. Туған күнің құтты болсын, балапаным! Өмір жасың ұзақ болсын. Денсаулығың зор болсын.

Өсіп өркендеді жасыл бағым,
Құтты болсын атасының
баласы,

Асылжаным,
Әр сәт айтады иіскеп,
Балапаным, жаным,

қасыңдамын.

Қуанамыз әр қуанышыңа,
Төрт жыл да өтті міне,
Айналған төттім, қуанышыма,
Аллаға шүкір, тәубе етемін жұбанышыма.

Игі тілекпен: атасы – Қанат, апасы – Бұлбұл, ағалары – Есболат, Дінмұхаммед, Абылайхан, бауырлары – Айша, Қажымұқан, Ақбота, жиендері – Ерасыл, Ертуған, Арайлым, Бақдәулет, Аршат, Аяла, Саяла, Диас, Айша, ата-анасы – Еркебұлан-Индира.

к/о №38

ХҚКО хабарлайды

ҮШІНШІ ТҮЛҒАМЕН АНЫҚТАМА АЛУ СЕРВИСІ

Өмірімізде қағазбастылықтың азайғаны қуантады. Бұрын мекемелер жеке-жеке анықтама сұрататын. Қазір керек еткен тарап ақпаратпен онлайн таныса алады. Әрине, сіздің рұқсатыңызбен. Үшінші тұлғамен анықтама алу сервисі арқылы псих-наркодиспансерлерінен, жылжымайтын мүліктің немесе соттылықтың болуы/болмауы, зейнетақы жинақтарының жай-күйі, салық бойынша берешек және т.б. 21 анықтама қолжетімді.

Ол үшін сұратушы тарап:

1. Egov.kz порталында авторизациядан өтеді;
2. Сервисті тауып, сіздің ЖСН-іңізді енгізеді;
3. Тізімнен анықтаманың қажетті түрін таңдап, сұрау жібереді.

Сұраным сіздің жеке кабинетіңізге келіп түседі, сондай-ақ телефоныңызға 1414-тен код жазылған смс-хабарлама келеді.

Осы екеуінің бірін пайдаланып, 2 сағат ішінде үшінші тұлғаның анықтама алуына келісім беріңіз немесе бас тарту қажет. 2 сағаттан кейін жіберілген жауап жарамсыз деп есептеледі.

Сағынышқа айналған сағым жылдар

Менің туып-өскен ауылым «Жеңіс» совхозынан 25 шақырым жерде, Қаражал қаласы бағытында орналасқан, жергілікті ел «Ескі Жәйрем» деп атап кеткен шағын поселке еді. Бұл 1950 жылдары құрылған Жәйрем геологиялық барлау экспедициясы болатын. Мен әңгімелемек болып отырған жаңа Жәйремнің ашылу тарихы сол экспедициямен тығыз байланысты. Осы экспедицияның бас геологы, Социалистік Еңбек Ері Анатолий Рожновтың (1931-1994 жж.) басшылығымен 1971-1975 жылдары Жәйрем, «Үшқатын» кен орнын бұрғылау жұмыстары сәтті аяқталды. «Ел құлағы – елу», «Ескі Жәйремде бұрғышылар керемет бай кен орнын тауыпты, үлкен карьер ашылады екен» деген қуанышты хабар естіліп жатты.

1971 жылдың мамыр айында мен әскери борышымды өтеуге аттандым да Жәйремнің алғашқы ашылу сәтін көрген жоқпын. Туыстардың, достардың жазған хаттарынан тамтұмдап білгенім – «Рудник салынып жатыр, карьер қазылып жатыр» деген құлаққа жағымды хабарлар. Екі жыл зулап өте шығып, әскерден келгенімде қайран қалдым!

Ауылдан 18 шақырым жерде құрылысшылар поселкесі бой түзепті. Аз ғана уақытта бір көшенің бойында дүкендер, асхана, мектеп салынып, кен басқармасы орналасқан. Жатақхана, тұрғын үйлер мен коттеждер салынып жатыр екен. Жәйрем руднигінің алғашқы директоры Иван Бабанин деген кісі, ал поселкелік советтің төрағасы Тұрсын Тоғызбаев еді. Екі жылжымалы механикалық колонна құрылысты қарқынды жүргізіп жатыр екен. Алғашқы шөмішін геологтар қадаған белгіден бастап салған эксковаторлар да карьер қазуға кірісіп кеткен.

Сол кезде Жәйрем туралы, оның болашағы, жер астында тұнған байлығы туралы жазылған мақалалар мен телекөрсетілімдер бүкіл Кеңестер одағын шарлап кетті ғой. Бұл жарнамалар өз нәтижесін көп күттірген жоқ. Сонау 1954 жылы тың игеруге келген халық секілді Жәйремге Одақтың түпкір-түкпірінен жұмысшылар ағыла бастады. Ал, енді осыншама адамға баспана қайда? Оның да шешімі табылды. Алғашқы салынып біткен жатақханаға сыймағандар вагондарға қоныстанды. Жұмысшылар поселкесі орналасқан Бәйелі төбесінің етегіне тізбектеліп вагондар қалашығы орын тепті. Бір бөлмелі, ағаштан жасалған, сонымен қатар, ұзын темір вагондар да болды. Кейінірек кішкентай ғана құрастырмалы коттеждер пайда болды. Вагондар қалашығының кіреберісіне жерді цементтеп, үлкен би алаңы жасалды. Жұмыстан келіп ас-суын ішкен жастар көшке осы би алаңын думандатып, мерекеге айналдыратын. Сол жылдары Жәйремнің бола-

«Әркімге өзі өскен жер – Мысыр шаһары» деген тәмсіл бар ғой. Мен үшін бүгінде шағын кентке айналған Жәйремнің орны бір бөлек. «Жастығымның куәсі шұрқыраған ауылым» – демекші, нағыз жастық шағымның қызықты уақыттары өткен жер ол. Міне, сол Жәйреміме биыл 50 жыл толады. Шағын ғана өндірісті кентте еңбекпен есейген менің өзім де биыл 70-ке келіп қалыппын. Осы мерейтойлар тоғысы кезінде «миды қозғап», кенді Жәйрем туралы ой толғау ниетімен қолыма қалам алдым...

шағына сенген ел іргелес «Жеңіс», «Қызылжар» станцияларынан, тағы да басқа елді мекендерден қоныс аударып, жер алып, үй салуға кірісті. Жұмысшылар мекені үлкейе берді. Балабақша бой көтерді, клуб іске қосылып, күнде кино көргеніміз өз алдына, Алматыдан әртістер келіп, концерт қоя бастады. 1976 жылы Сара Тынштықұлованың келгені есімде. Клуб меңгерушіміз Тоқпанбай Кәденұлы болды. Мамандығы жүргізуші болса да, әнші, домбырашы, жүрген жерін думанға айналдыратын жайдары жан еді.

Жәйремнің нағыз гүлденген шағы – 1975 жыл, яғни, Садық Асатовтың директор болып келуінен басталды. Сол жылы жұмысшылар поселкесінен 1,5 шақырым жерге техниканы топтастырып, жерді қаза бастады. Сөйтіп, болашақ Жәйрем қаласының іргесі қаланды.

Өз кезегінде карьер де қарқынды түрде қазылып жатты. Алайда карьерге су толып, техникалар суда қалып, адамдар көп қиыншылық көрді. Садық Қасымұлы өзінің іскер басшы екенін осы кезде дәлелдеді. Бар күшті карьерді судан тазартуға, оған баратын жолдарды жөндеуге жұмсады. Карьер шұңқыры әжептәуір тереңдеп, аумағы үлкейе түсті. Енді кенге жету үшін үлкен қопарылыс жасау керек еді. Садық Асатов бұрын өзі басшылық еткен Солтүстік Жезқазған кенішінен тәжірибелі бұрғышылар алдырды. Соның бірі кейін өзім бригадасында жұмыс істеген Николай Деев еді. Жүргізушілер жетіспей, Қырғызстанның «Қарабалта» руднигінен жүргізушілер

шақырды. Олар сол кездегі алып 27 тонналық «БелАЗ» жүк машиналарына отырды. Сонымен Октябрь мерекесімен тұстас 1975 жылғы 7 қарашада бұрғыланған жүзден аса шұңқырда қопарылыс жасалды. Халықтың қуанышында шек болмады.

Содан көп ұзамай Жәйремнің алғашқы кені берілді. Ақпан айы болуы керек, карьердің басында салтанатты митинг болды. Трибунада – Садық Асатов бастаған басшылар, қаладан келген қонақтар. Кен тиелген «БелАЗ»-дар тізбегі трибуна алдынан өте бастады. Ең алдында еңбек озаты, үздік жүргізуші Валентин Щевчуктің машинасы. Оның тұмсығына қызыл мата керіліп, «Жәйремнің алғашқы кені – Отанға!» деп жазылған. Күн аязды, бірақ, оны елеп жатқан ешкім жоқ, бөрінің жүзінде қуаныш.

Осылайша Жәйрем кен-байыту комбинаты өмірге келді. «Жәйрем ауырқұрылыс» тресі құрылды, оның бастығы Айса Әбдірахманов еді. Бұл кісінің зайыбы Раушан поселкелік советтің төрайымы болды. Қаланың алғашқы бесқабатты үйлерін «Балқашқұрылыс», «Лисаковск», «Жетіқарақұрылыс», «Қарағандықұрылыс» және «Жезқазғанқұрылыс» кәсіпорындары салды. Сонда да екпінді құрылысқа адам күші жетіспей жатты. Содан лагерлерден адамдар әкеле бастады. Бұлар еңбекпен түзеу мекемесінен жазасын шартты түрде қара жұмыспен өтеуге шыққандар еді. Лагердің қап-қара киімімен көшеде жүрген бұларға жергілікті халық әуелде үрке қарағанымен артынан үйренісіп кетті. Олар «Орталық қазандық», «Темір-бетон бұйымдарын жасау» заводын салуға, құрылыстың барлық саласына жұмылдырылды. Бақылау жүргізетін арнайы комендатура құрылып, 1977 жылдың көктемінде пайдалануға берілген 600 орындық жатақханаға орналастырылды. Жезқазғаннан Зауытбек Фазылов бастығы болып келді. Жәйремнің милиция бөлімі ашылып, бастығы қызметіне жаңарқалық Леонид Ватрасов тағайындалды. Бұл екі бөлім де жергілікті

еді. Озат эксковаторшылар Серік Алпысбаев, Біләл Айкешов, Әбдіғали Әлжаппаров осы кеніште еңбек етті.

Жәйремге 1985 жылдың көктемінде Дінмұхаммед Қонаевтың келуі айтулы оқиға болды. Жаңа ашылған кен ұнтақтау корпусын және басқа өндіріс орындарын аралап, жұртшылықпен сұхбаттасқаны есте. Халыққа зор қуаныш сыйлап, әрі үлкен құрмет пен қошеметке бөленген Н.Тілендиевтің «Отырар сазы» оркестрінің концертін қалай ұмытарсың?! Концерттің соңында Садық аға сахнаға шығып, оркестр мүшелеріне алғыс айтып, шығармашылық табыс тіледі. Тебірене сөйлеп, Нұрғиса ағамен құшақтасып қоштасып еді. Жап-жас Роза Рымбаева да дүркіретіп концертін беріп кетті.

Жәйремдіктер үшін Металлургия күні айтулы мереке болса, Құрылысшылар күні де қалыс қалған емес. Жұмыс та жүретін, той-думан да ретімен болатын, халықтың көңілі хош, тамаша кез еді ол уақыт.

1987 жылдың жадыраған жазында Жәйремнің аэропортынан отбасыммен Қарағандыға ұшақпен ұштық. «Самолетпен келдіңдер ме, күштіңдер ғой» деп таң қалған еді балдызым.

Жылжып 1988 жылдың желтоқсаны да келді. «Өлер, Садық Асатов Қасымұлы, кім өлтірер мәңгілік Жәйремімді» деп жырлаған Сәкен де өмірден өтті. Асыл азаматын ел қатты қайғырып, ақтық сапарға шығарып салды. Ардақты аға «гүлдендем» деп келген Жәйрем жерін өмірі жеткенінше гүлдентті.

Жәйрем комбинатының тізгінін жас инженер Нұрша Кәкенов деген жігіт ұстады. Бұған дейін ол «Қиыр Батыс» карьерінің бастығы болатын. Бұл жігіт Садық ағасының ісін жақсы жалғастырды. Өндіріс те, құрылыс та бәсеңдеген жоқ. Алғашқы мешіт салынды, Асатов атындағы көшеде ерекше екі үй бой түзеді. Ерекшелігі сол, «Киевтік жоба» деп аталатын бесқабатты бұл үйлер тек екі және бес бөлмеден тұратын. 1990 жылы мамырда пайдалануға берілген бұл үйден мен де бес бөлмелі пәтерге ие болдым. Осы жылы «Азия дауысы» фестивалінен Руслан Карин құрған жәйремдік «Роксанаки» тобы І орын алып келді. Топ басшысы Руслан мен әнші Серік Көшкінбаевқа да осы үйден пәтер берілді.

Директордың ұйғарымымен 1992 жылдың жазында Жәйремнің 20 жылдық мерейтойы тойланды. Қаланың шетіне киіз үйлер тігілді, түрлі ойын-сауыққа қоса заттай лотерея ұтыстары ойнатылды. Той дүркіреп өтті. Алматыдан шақырылған «Тамаша» театрының әртістері халыққа керемет көңіл-күй сыйлады. Мерейтой құрметіне комбинат басшылығының шешімімен біраз кеншілерге дүкеннен қалаған жиһазын алуға чек берілді. Осы тойдан мен үшін үлкен ескерткіш жатын бөлме жиһазы болды.

Есте қалғандарды қозғай берсем, жаза беретін түрім бар, Жәйремге еңбегі сіңген бұл күнде бақылық болған ақсақалдардың есімдері еске оралады.

Талай қиындықты басынан өткерген Жәйремнің қазіргі жағдайы көңілге қонымды. Сөз түйінінде Жәйремге жарқын болашақ, халқына амандық тілеймін.

Жәми ТҰРСЫНБАЕВ,
зейнеткер.

СӨТБАЕВ қаласы.

Директор-Бас редактор
Ахат ҚҰРМАНСЕЙІТОВ

Құрылтайшысы
жеке тұлға
Ахат ҚҰРМАНСЕЙІТОВ

«Қазыналы өңір» газеті редакциясы
ЖШС

Қаражал қаласы, Сары Тоқа, 1
Тел: 2-61-02, k-onir@mail.ru

Газет Қазақстан Республикасы Ақпарат және мұрағат комитетінде 2012 жылғы 22 мамыр 12759-Г куәлігімен тіркелген.

ИИН 001140000674
KZ 40601717000000329
БИК HSBKZKXKX АО «Halyk bank»
Код Кбе 17
Газет сенбі сайын шығады
Көлемі 2 б/т
Индекс 100700
Таралымы 1000
Тапсырыс 19

Газет «Типография Арко» ЖШС баспаханасында басылды.
Қарағанды қаласы, Сәтбаев көшесі, 15.
Жеке авторлар мақаласы редакция көзқарасын білдірмейді.
Мақала нақтылығына авторлар жауап береді.
Мақала авторларға қайтарылмайды.
Жарнаманың нақтылығына жарнама берушілер жауапты.